

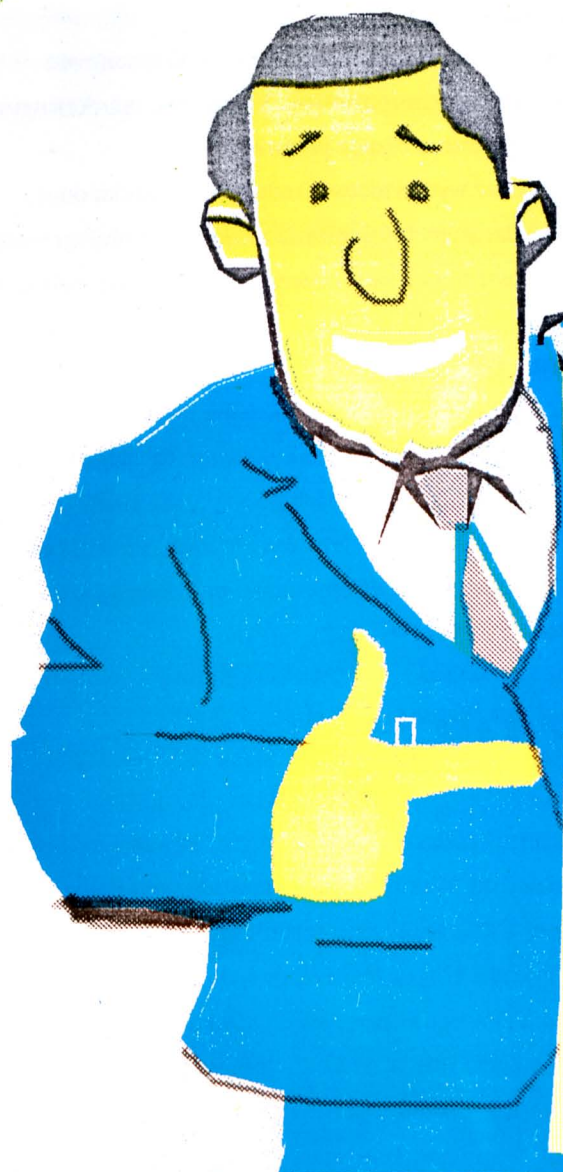
CZERWIEC 6(94)1996r. ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

Cena 50gr (5000 zł)

W GRABANOWIE

**2 CZERWCA
WYBORY
DO
IZBY
ROLNICZEJ**

Zaraza ziemniaka przestała być problemem !!!

ALTIMA 500 SC

*Sprawdzony i z wielkim powodzeniem stosowany preparat
przez plantatorów w wiodących krajach Europy*

- ♠ Nowa rewelacyjna substancja aktywna-fluazinam
- ♠ Bardzo niska dawka preparatu , tylko 0,4l/ha
- ♠ Doskonała ochrona naci i bulw!
- ♠ Brak problemu pozostałości fungicydu
- ♠ Brak ryzyka tworzenia form odpornych grzyba
- ♠ Wysoka odporność na zmywanie (deszcz)
- ♠ Preparat idealnie nadaje się do integrowanej ochrony roślin
- ♠ Przystępna cena

♠ ♠ **Altima 500 SC**-wyższy plon,zdrowe bulwy,koniec problemów z przechowywaniem.
To się naprawdę opłaca!!

Centralni dystrybutorzy ISK BIOSCIENCES

⇒Polska Północna-Exima Agriculture 2000,Al.Legionów 2A,
18-400 Łomża Tel.(0-86) 16 00 16, Fax. (0-86) 16 00 17

⇒Polska Południowa-Chemicolor ul.Morgowa 4
90-950 Łódź Tel.(0 42) 52 57 93,Fax (0 42) 52 70 07

ZAKŁADY CHEMICZNE "POLICE" S.A.

72-010 POLICE, UL. KUŹNICKA 1

POLIFOSKA
NPK

POLIMAP
NP

POLIDAP
NP

MOCZNIK
N

POLIMAG
NPKMg

NASZ NAWÓZ - TWÓJ ZYSK

telex 425367 po pl

fax (48-91) 173 603

Jeśli pragniesz osiągnąć sukces, zrób to z nami !

Czołowy producent dodatków witaminowo-mineralnych do pasz

poleca Państwu

- **Polfamixy®** zalecane do uzupełniania pasz gospodarskich i wytwarzania pasz pełnoporcjowych dla wszystkich gatunków zwierząt
- **Koncentraty paszowe**

Renoma naszej Spółki jest gwarancją wysokiej jakości produktów oraz sprawnego i doświadczonego serwisu zootechnicznego.

Producent: Kutnowskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.
Wytwórnia Premiksów, 99-300 Kutno, ul. Skłęczkowska 16
Dział Marketingu tel./fax (0-24) 53-08-31,
Dział Sprzedaży tel./fax (0-24) 54-75-56

Najbliższa hurtownia: „CENTROWET” Sp. z o.o. ul. Zwycięstwa 26 b, 15-950 Białystok, tel. (0-85) 511-207

KTO STOSUJE INSOLe

MA PEŁNO W STODOLE

Do prawidłowego wzrostu i rozwoju rośliny potrzebują obok makroskładników takich jak azot, fosfor, potas, magnez, wapń i siarka, pobieranych w dużych ilościach, także mikroelementów tj.: bor, miedź, cynk, mangan, molibden, żelazo, które pobierane są w ilościach od 1-2 g do 2 kg/ha. Makroskładniki wykorzystywane są przez rośliny głównie do budowy tkanek, natomiast mikroelementy najczęściej regulują procesy biochemiczne zachodzące w roślinie. Brak mikroelementów może być przyczyną spadku plonów do 20% nawet przy optymalnym nawożeniu NPK. Rośliny uprawne są szczególnie wrażliwe na niedobory mikroelementów w pewnych fazach rozwojowych np. pszenica jest wrażliwa na brak miedzi w fazach: początek krzewienia i koniec strzelania w źdźbło, a buraki na brak boru w fazie 6-9 liści.

Jedynym skutecznym i szybko działającym sposobem dostarczenia tych składników w czasie wegetacji roślin jest nawożenie dolistne INSOLami przed lub w trakcie fazy krytycznej. Produkowane w Instytucie Nawozów Sztucznych w Puławach koncentraty nawozowe "INSOL" przeznaczone do nawożenia dolistnego zbóż, buraków, rzepaku, roślin strączkowych, ziemniaków, chmielu, kukurydzy, łąk i pastwisk, krzewów i drzew owocowych oraz warzyw i roślin ozdobnych opracowane zostały we współpracy z Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Instytutem Warzywnictwa oraz Akademią Rolniczą w Lublinie.

Wg doświadczeń przeprowadzonych w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Instytucie Ziemniaka, Instytucie Warzywnictwa koncentraty INSOL powodowały zwiększenie plonów dochodzące do:

- zboża	14%	+ ok. 2q op oprysku jesiennym
- rzepak	11%	+ 150-400 kg po oprysku jesiennym
- buraki cukrowe	15%	
- ziemniaki	19%	
- groch, bobik	18%	
- warzywa	15%	
- łąki i pastwiska	20%	

Poniżej przedstawiamy INSOLe, które szczególnie chcemy Państwu polecić:

INSOL-3 - koncentrat nawozowy azotowo-magnezowo-mikroelementowy przeznaczony do dolistnego dokarmiania zbóż

Zalecamy go stosować 1 raz jesienią na zboża ozime po wytworzeniu 3 liści, co przypada w 2 połowie października w dawce 1 l/ha. Oprysk INSOLem 3 można połączyć z opryskiem 5% roztworem siarczanu magnezu.

Wiosną zalecamy wykonać 2-3 opryski, pierwszy oprysk w fazie krzewienia, drugi w czasie strzelania w źdźbło, trzeci w fazie koniec strzelania w źdźbło i początek kłoszenia tj. w fazach w których zboża są szczególnie wrażliwe na brak mikroelementów zwłaszcza miedzi i manganu.

Najlepsze efekty uzyskuje się przy łącznym stosowaniu INSOLu 3 z roztworem mocznika o stężeniu 16-18% w fazie krzewienia, 8-12 % w fazie strzelania w źdźbło, 5-8% w fazie kłoszenia oraz z pestycydami stosowanymi w uprawie zbóż. Jesienne dokarmienie zbóż INSOLem 3 zwiększa plony o ok. 2, 0q, jednocześnie poprawia kondycję roślin i ich zimotrwałość.

Oprócz efektów plonotwórczych stosowanie INSOLu 3 wpływa korzystnie na jakość plonu tj.: wzrasta masa tysiąca nasion o ok. 3-4 g oraz zawartość białka i glutenu.

INSOL-4 - koncentrat magnezowo-mikroelementowy przeznaczony do nawożenia dolistnego buraków cukrowych

Zalecamy go stosować 2 razy:

- pierwszy oprysk należy wykonać w fazie 6-8 liści buraków, w dawce 1 l/ha,
- drugi oprysk trzy tygodnie później w dawce 1,5 l/ha.

Zalecane przez nas terminy oprysków przypadają w fazach największego zapotrzebowania buraków na bor i mangan, które często limitują wysokość plonu. Oprócz magnezu i mikroelementów INSOL-4 zawiera także 1,1% sodu, który jest niezbędny burakom do normalnego rozwoju i wpływa na gromadzenie cukru w burakach.

Nawożenie INSOLEm 4 można połączyć z opryskami 6% roztworem mocznika oraz pestycydami stosowanymi w uprawie buraków cukrowych. Odpowiednio dobrany skład nawozu uwzględniając duże zapotrzebowanie buraków na bor, mangan sól oraz inne mikroelementy gwarantuje wysoką skuteczność działania i wyższe plony dochodzące do 15% oraz zmniejsza występowanie chorób fizjologicznych spowodowanych brakiem boru.

INSOL-7 - koncentrat nawozowy do nawożenia dolistnego ziemniaków o działaniu zapobiegającym infekcji zarazą ziemniaka

Spośród całej rodziny Insoli produkowanych w INS Insol-7 wyróżnia:

- bardzo wysokie pH nawozu pow. 10,
- właściwości ochronne nawozu przeciwko zarazie ziemniaka uzyskane m.in. dzięki bardzo wysokiej zawartości miedzi i cynku.

INSOL-7 zalecamy stosować na ziemniaki 4 razy.

Pierwszy oprysk należy wykonać przed kwitnieniem ziemniaków, drugi oprysk w momencie zagrożenia zarazą, następne opryski co 7 dni. Zalecana jednorazowa dawka Insolu-7 wynosi 1 l/ha. Insol-7 oprócz wysokich przyrostów plonu wynoszącym ok. 19% poprawia zdrowotność ziemniaków i wg badań Instytutu Ziemniaka opóźnia rozwój zarazy ziemniaka a co za tym idzie przedłuża wegetację ziemniaków o 10-12 dni. Ponadto Insol-7 poprawia zdrowotność bulw ziemniaków zaraz po zbiorze jaki w okresie przechowywania. Wg badań Instytutu Ziemniaka tylko 1-3% bulw ziemniaków było porażonych zarazą. Po okresie przechowywania straty spowodowane zarazą wynosiły tylko 3-6% w zależności od odmiany.

INSOL-7 można stosować łącznie z 4-5 % roztworem mocznika oraz pestycydami.

INSOL-K - koncentrat nawozowy do nawożenia dolistnego kukurydzy

Zalecamy go stosować na kukurydzę 2 razy.

Pierwszy oprysk należy wykonać w fazie 7-8 liści kukurydzy, **drugi oprysk** należy wykonać 7-14 dni później. Jednorazowa dawka Insolu K wynosi 2 l/ha.

Nawożenie Insolem K można połączyć z 5-6 % roztworem mocznika. **INSOL-K** oprócz efektów plonotwórczych, poprawia jakość paszy. Wzrasta zawartość białka oraz zawartość mikroelementów w paszy, które także zwierzętom są niezbędne do prawidłowego rozwoju.

INSOL TP - koncentrat nawozowy do nawożenia dolistnego łąk, pastwisk i trawników

INSOL TP zawiera w swoim składzie oprócz azotu i magnezu, sól, jod oraz kobalt, czyli pierwiastki występujące w dużym niedoborze na użytkach zielonych.

INSOL TP zalecamy stosować pierwszy raz wczesną wiosną po ruszeniu wegetacji. Następne opryski należy wykonać 2-3 tygodnie po każdym pokosie lub wypasie pastwiska.

INSOL-TP można stosować łącznie z roztworem mocznika oraz z 5% roztworem siarczanu magnezu. Stosowanie INSOLu TP powoduje wyższe plony dochodzące do 20% poprawia jakość paszy, zwiększa zawartość jodu, kobaltu i sodu w paszy, pierwiastków niezbędnych do prawidłowego wzrostu i rozwoju zwierząt.

W 1995 roku zyski uzyskane po zastosowaniu INSOLi kształtowały się w granicach:

zboża	- 60 - 250PLN
buraki	- 310 - 380PLN
rzepak	- 170 - 280PLN
ziemniaki	- 450 - 830PLN

Tak duża opłacalność stosowania INSOLi, przyczynia się do szybkiego wzrostu liczby użytkowników naszych nawozów, a wzrost sprzedaży corocznie o ok. 50-60%. W celu pokrycia tak dużego zapotrzebowania rolnictwa na INSOLE od 2 lat ponad 100 firm współpracuje z INS w ich dystrybucji. Wszystkich rolników zainteresowanych uzyskaniem wysokich i dobrych jakościowo plonów zachęcamy do stosowania INSOLi. Dokładne informacje o stosowaniu Insoli i sieci dystrybucji można uzyskać w Instytucie Nawozów Sztucznych w Puławach tel.0-81/87-66-12, 87-62-49 oraz w prasie rolniczej.

KTO STOSUJE INSOLE MA PEŁNO W STODOLE

Krzysztof Zachaj

Waldemar Strachota

Zwalczanie uciążliwych chwastów na trwałych użytkach zielonych po pierwszym pokosie traw.

Obserwując nasze użytki zielone należy stwierdzić, iż stan wielu z nich pozostawia wiele do życzenia. Często są to użytki źle pielęgnowane, nawożone, o nie uregulowanych stosunkach wodnych. Niejednokrotnie o ich jakości świadczy udział w runi łąkowej znacznej ilości chwastów, co w poważnym stopniu ma wpływ na wartość siana czy też zielonki. Do najczęściej występujących chwastów a jednocześnie uciążliwych należą: pokrzywa zwyczajna, szczawie, sity, skrzypy, jaskry oraz chwasty z rodziny baldaszkowatych. Jeżeli zabiegi pielęgnacyjne nie przynoszą pożądanych efektów należy wówczas przystąpić do walki chemicznej, której wykonanie możliwe jest po pierwszym pokosie traw.

Pokrzywa zwyczajna - można zwalczać opryskując po spręście I pokosu Aminopielikiem D w ilości 2,5-3,0 l/ha. Tereny opanowane przez pokrzywę powinno się systematycznie wałować po I pokosie.

Tam gdzie powierzchnie są zajęte przez duże płyty pokrzywy należy uprawić glebogryzarką, usunąć kłącza i ponownie obsiać mieszkanką traw.

Szczawie - oprysku dokonać w 2 albo 3 tygodnie po spręście I pokosu Aminopielikiem P lub D w dawce - 3 l/ha.

Rozwój tych chwastów można ograniczyć przez przepasanie łąk.

Ostrożenie - zwalczanie również przeprowadzić stosując Aminopielik D-3 l/ha, wypasując II pokos oraz kosząc niedojady. Taką samą metodę zastosować także w przypadku zwalczania barszczy z tym że na glebach organicznych zastosować również wałowanie.

Sity - zwalczamy przez niskie koszenie intensywne nawożenie mineralne a także przez oprysk chemiczny stosując Chwastox płynny 30-7 l/ha, albo Chwastox D w ilości 5 l/ha. Oprysk wykonać 2 lub 3 - krotnie w zależności od intensywności odrostu sitów.

Skrzypy - zwalczanie polega w głównej mierze na uregulowaniu stosunków wodnych. Chemicznie można zwalczać Aminopielikiem lub w ilości 2 - 3 l/ha.

Śmiełek darniowy - najlepiej zwalczać za pomocą niskiego częstego koszenia oraz mechanicznego wycinania kępek. Na glebach luźnych pożądane jest wapnowanie.

spec. dor. rol. ZDR Wisznice
Teresa Razukiewicz

Wydatek na który stać każdego rolnika!

Zwiększenie dochodów rolnika poprzez zmniejszenie strat jakie są corocznie powodowane przez choroby grzybowe zbóż jest jednym ze sposobów poprawy efektywności gospodarowania. Skuteczne zwalczanie chorób grzybowych prowadzi do znacznej wyżki plonu. W zwartym łanie pszenicy mączniak jest prawie stałym gościem. Rdza w sprzyjających warunkach może rozprzestrzenić się gwałtownie na cały łan i spowodować przedwczesne żółknięcie liści, które na oko trudno jednoznacznie rozpoznać. W niektóre lata grzyby powodujące czern zbożową sprawiają, że pszenica traci charakterystyczny kolor. Eliminacja chorób grzybowych zbóż oznacza wyżkę plonów w pszenicy i jęczmieniu około 3-8 q/ha a nawet i więcej. Jeśli stwierdzi się mączniaka, rdzę lub plamy na liściach, które mogłyby wskazywać na porażenie którąkolwiek z chorób grzybowych, to jest jeszcze czas na wykonanie zabiegów grzybobójczych jednym z niżej podanych preparatów:

- Tilt 250 EC - 0,5 l/ha
- Bayleton 25 EC - 0,5 kg/ha

- Sportak 45 EC - 1,0 l/ha
- Alto Elite 415 SC - 2,0 l/ha
- Alert 375 SC - 1,0 l/ha

Im wcześniej wykonany zabieg tym lepiej. Nie należy się przy tym martwić, jeżeli nie da się rozpoznać wszystkich chorób. Szerokie spektrum działania preparatów obejmuje wszystkie ważniejsze choroby i sprawia, że koszt zabiegu jest wielokrotnie zwracany przez wyżkę plonu. Szczególnie duże obniżki plonów powodują choroby występujące w okresie strzelania w źdźbło i kłoszenia. Są to choroby z grupy Fuzarioz i Septorioz. Wydatek na oprysk rzędu 60-80 zł/ha zawsze się zwróci wyżką plonu. Decyzja zawsze musi być indywidualnie podjęta przez rolnika zarobić czy stracić?

mgr inż. Kazimierz Samczuk
ZDR Wisznice

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
W GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice	Parczew	Piszczac	Łosice	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska
		13.05.1996 poniedziałek	14.05.1996 wtorek	15.05.1996 środa	15.05.1996 środa	15.05.1996 środa	16.05.1996 czwartek
pszenica	q	60	60	55-60	60-62	65	60
pszenżyto	q	49-50	-	-	-	-	-
żyto	q	37-38	40	35	37-38	40	-
jęczmień	q	49-50	-	-	55	55	45
owies	q	40-41	40	38	40	43	40
mieszanka zbożowa	q	43-45	-	-	42-45	55	-
łubin	q	-	-	60	60	-	-
gryka	q	-	110	150	-	-	-
seradela	q	-	-	200	150	-	-
ziemniaki jadalne	q	15	18-20	15-20	20	15-18	20
ziemniaki sadzeniaki	q	15	-	-	-	-	-
prosięta 10-15kg	para	80	85-90	80-100	80-100	100-120	-
prosięta pow.15 kg	para	100-110	100-105	100	110-130	130-150	110
krowa	szt	1300-1500	-	-	1300-1400	1500	-
krowa z cielakiem	szt	-	-	1500-1900	1200-2000	1550-1850	-
koń	szt	-	-	-	3500	-	-
koza	szt	-	-	-	200-500	-	-
otręby pszenne	q	-	-	-	44	-	-
jaja	szt	0.22	0.22-0.25	-	0.20	0.18-0.20	0.25
jabłka	kg	1.00-2.00	1.40-2.00	1.50-1.80	1.40-1.80	1.20-2.00	1.50-1.80
cebula	kg	0.40-0.50	0.40-0.50	0.40-0.60	0.50	0.40-0.50	0.50-0.60
cebula dymka	kg	2.00-3.00	-	-	1.80	-	-
szczypior 1pęczek	szt	-	0.30	-	0.50	0.20-0.30	-
rzodkiewka	pęczek	-	0.40-0.50	-	-	0.40-0.70	0.80
czosnek	kg	3.00	-	-	-	-	-
marchew	kg	0.50	0.40-0.50	0.60	0.60	0.50	0.60-0.70
pietruszka	kg	-	1.50	-	1.80	2.00	1.50
seler	kg	-	-	2.00	2.50	-	1.50
buraki	kg	-	0.60	-	-	-	-
pieczarki	kg	-	3.60	-	-	-	3.00
pomidory	kg	-	6.30-6.60	-	-	-	6.00-7.00
ogórki	kg	4.50	3.40	-	-	3.30-3.50	3.00
ogórki kiszone	kg	-	-	1.00	-	-	-
sałata	szt	-	0.40-0.60	-	-	0.40-0.70	0.80
rozsada kapusty	szt	0.10	-	-	-	0.08	0.10
rozsada kalafiora	szt	-	-	-	-	-	0.15
rozsada papryki	szt	-	-	-	-	0.40-0.60	0.30-0.50
rozsada pomidora	szt	0.50-0.60	-	-	-	0.40-0.60	0.30-0.50
rozsada pora	szt	-	-	-	-	-	0.10
ziemniaki	kg	-	0.40	-	-	-	-

Wisznice :	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	duża	popyt	mały
Piszczac	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	średni
Radzyń Podlaski:	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	średni
Biała Podlaska:	zboża	-	podaż	mała	popyt	duży
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	mały
Łosice :	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	mały
Parczew	zboża	-	podaż	mała	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	średni

Konkurs Agroliga 96

ROLNICY

Do najbardziej wyróżniających się gospodarstw w gminie Milanów jest gospodarstwo **Pana Daniluka Aleksandra**. Pan Aleksander wspólnie z żoną gospodaruje na 35,79 ha. W strukturze zasiewów dominują zboża, a oprócz tego strączkowe i mieszanki zbóż ze strączkowymi. W roku 1994 korzystając z kredytów preferencyjnych wybudował chlewnię w której produkuje tuczniki w cyklu zamkniętym. Tuczniaki hodowane są na głębokiej ściółce, a obornik po zakończeniu cyklu produkcyjnego usuwa się za pomocą ładowacza czołowego. Roczna produkcja to 400 szt. tuczników. Poza pracą w gospodarstwie rolnik znajduje czas na prace społeczne; pełni funkcję przewodniczącego Rady Gminy w Milanowie a także przewodniczącego Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Milanowie.

Dąbrowski Paweł zamieszkały we wsi Jasionka gm. Parczew od 3 lat wspólnie z żoną prowadzi gospodarstwo rolne o powierzchni 10 ha z czego 5 ha zajmuje plantacja truskawek, a 1 ha plantacja leszczyny. Rolnik ma 27 lat, wykształcenie wyższe rolnicze.

Rolnik dodatkowo prowadzi firmę "Agronom" która zajmuje się sprzedażą: superkoncentratów paszowych, mączek zwierzęcych, śruty rzepakowej, soi, pasz pełnoporcjowych dla trzody chlewnej i drobiu, dodatków paszowych. Dostarcza urządzenia do zadawania pasz, wyposażenie chlewni i kurników, mieszalniki do pasz sypkich. Od 1994 roku jest przedstawicielem na województwo białkopodlaskie firmy "HENDRIX" i "POLNET".

Zając Zygmunt zam. Horodyszcz 26, 21 - 225 Wisznice woj. białkopodlaskie. Lat 56, wykształcenie zawodowe, prowadzi gospodarstwo o pow. 19,85 ha, specjalizujące się w produkcji sadowniczej. Pod nasadzeniami jest 15,00 ha sadu, w tym 5,0 ha sadu typu belgijskiego ze wstawką na podkładce M - 9 z nawadnianiem. Większość produkcji sadowniczej przeznaczona jest na eksport. Produkcja ta wynosi 480 ton jabłek. Wybudowaną ma chłodnię na 150 ton z kontrolowaną atmosferą. Jest współdziałowcem firmy WINPOL Biała Podlaska produkującą napoje. Rolnik jest znanym społecznikiem w gminie Wisznice

Chilczuk Jerzy zam. Hanna gm. Hanna woj. białkopodlaskie. Prowadzi gospodarstwo rodzinne o pow. 30 ha, w tym 9 ha łąk i 20 ha gruntów ornych. Gleby klasy IV b, V i VI. Uprawiane rośliny: zboża - 14 ha, ziemniaki 6 ha. Plony z

ostatnich 3 lat: zboża 40 q, ziemniaki - 350 q. Gospodarstwo jest w pełni zmechanizowane. Struktura stada - 6 krów, 60 tuczników, 4 maciory. Rolnik dwa lata temu wybudował przechowalnię ziemniaków. Własnym sposobem zmontował linię do paczkowania ziemniaków. W skład jej wchodzi: urządzenia transportowe, urządzenia czyszczące oraz urządzenia naważająco-paczkujące - wyposażone w elektroniczną wagę. W zależności od potrzeb ziemniaki mogą być pakowane w 1, 2, 5, 10 kg i większe. Zajmuje się również dystrybucją ziemniaków. Jego odbiorcami są mieszkańcy miast ościennych województw a także Warszawy.

Witaliusz Popławski rolnik lat 57 zamieszkały w Koroszczyne gmina Terespol. Samodzielnie prowadzi gospodarstwo od 1983 roku.

Gospodaruje na 23,0 ha użytków rolnych, w tym 8,2 ha stanowią użytki zielone, 14,8 ha grunty orne w klasach od III do V. Gospodarstwo jest wyłącznym źródłem utrzymania i jedynym miejscem pracy. Pozwala ono na prowadzenie działalności rolniczej umożliwiającej właścicielowi i jego rodzinie osiągnięcie określonego standardu produkcji. Prowadzenie gospodarstwa mówi Pan Witaliusz daje wiele satysfakcji osobistej. Jest ono "szansą na sukces". Mimo oczywiście wielu trudności jakie trzeba pokonywać w procesach produkcji oraz w momencie zbywania produktów rolniczych wytworzonych w gospodarstwie, daje się odczuwać pewne zadowolenie z wykonywanego zawodu. W zadawalającym stopniu jest wyposażone gospodarstwo w maszyny i urządzenia do produkcji. Główną gałęzią produkcji jest bydło mleczne i żywiec wołowy. Produkcję marginalną w gospodarstwie stanowi żywiec wieprzowy - średnio produkuje się 25 sztuk tuczników.

Obecnie w gospodarstwie utrzymuje się 10 sztuk krów mlecznych oraz 14 sztuk młodzieży opasowej. Krowy są rasy nizinno czarno białej z dolewem holsztyńfryzyjskiej. Z chowem bydła i produkcją mleka nie mam większych problemów powiada Pan Popławski.

Dążeniem jest dalsze doskonalenie swoich umiejętności w tej i innych gałęziach produkcji, jakie mają miejsce w moim gospodarstwie. W roku bieżącym uważam, że uda się osiągnąć wydajność mleka 5000 litrów od każdej krowy a może i lekko ją przekroczyć. W sumie jestem zadowolony z tego osiągnięcia. Stanowi bowiem ono podstawowy dochód w gospodarstwie. Bardzo istotnym zagadnieniem jest jakość pozyskiwanego mleka. W moim gospodarstwie

produkuje się wyłącznie mleko w I klasie. Fakt ten cieszy mnie również, ponieważ technologia pozyskiwania mleka oraz dalsze postępowanie z mlekiem po udoju daje gwarancję że towar jakim jest mleko jest sprzedawany w najwyższej klasie.

W produkcji polowej uprawiam zboża, ziemniaki. Plony za ostatnie trzy lata są również zadawalające i wynoszą 48 q z ha. ziemniaków 350 z ha. W technologii produkcji polowej mocno akcentuję ochronę zbóż i ziemniaków przed chorobami i chwastami oraz skutecznie udaje się obniżyć koszt produkcji, stosując dolistne nawożenie roślin oraz wapnowanie gleb.

Aby móc skutecznie kierować produkcją koniecznością jest by wiedzę rolnicza wciąż pogłębiać. Doskonalić umiejętności prowadzenia gospodarstwa. Korzystam z czasopism i różnych publikacji rolniczych. Współpracuję z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego. Kontakty te dają mi możliwości konfrontowania wiedzy teoretycznej i praktycznej. Pozwalają mi na rozwijanie, umacnianie i unowocześnianie, najlepszych technologii i form produkcji.

Należy nadmienić, że Pan Witaliusz Popławski jako rolnik cieszy się dobrą opinią wśród miejscowego społeczeństwa. Jest wzorem do naśladowania dla innych podobnych mu gospodarstw.

Pan Konieczny Marian zam. kol. Kijowiec gmina Zalesie lat 64, wykształcenie podstawowe. Prowadzi gospodarstwo rolne wspólnie z żoną i córką o powierzchni 18,53 ha, w tym grunty orne 12,00 ha, użytki zielone 6,40 ha.

Gospodarstwo jest wielokierunkowe z uwagi na częstą zmianę opłacalności poszczególnych gałęzi produkcji. Gleby w przeważającej ilości należą do III klasy. W strukturze zasiewów dominują zboża (pszenica, pszenżyto, jęczmień ozimy).

Średnie plony zbóż kształtują się w granicach 45 q/ha. Z produkcji zwierzęcej utrzymuje bydło, trzodę chlewną i konie. Obecnie w gospodarstwie jest 6 sztuk krów, 3 opasy, 1 cielę. Z trzody chlewnej 9 macior, knur. Średnio sprzedaje w roku 30 szt. tuczników pozostałość sprzedawana jest prosiętami. Konie 2 szt.

i 2 zrebیات. W żywieniu zwierząt oprócz pasz własnych stosuje koncentraty, superkoncentraty dodatki witaminowo - mineralne. Rolnik współpracuje z ODR. Interesują go wszelkie nowości, które bardzo chętnie realizuje w

swoim gospodarstwie. Prowadzi demonstracje z produkcji roślinnej i zwierzęcej. Korzysta z różnych fachowych spotkań, szkoleń i organizowanych wyjazdów.

Gospodarstwo jest w pełni zmechanizowanej.

Pan Doroszuk Mieczysław zam. Nosów nr 49, 21-542 Leśna Podlaska gmina Leśna Podlaska woj. białkopodlaskie.

Lat 35, prowadzi z żoną Urszulą gospodarstwo rolne o powierzchni 50,56 ha.

Uprawiane rośliny : zboża - 40 ha w tym głównie pszenica 30 ha, ziemniaki - 7,0 ha, łubin - 3 ha.

Gospodarstwo jest w pełni zmechanizowane.

Produkcja zwierzęca - to trzoda chlewna 8 szt. macior, 100 szt. tuczników.

Posiada przechowalnię ziemniaków. Wspólnie z żoną interesują się najnowszymi osiągnięciami nauki rolniczej, które chętnie wprowadzają w swoim gospodarstwie a wynikami i spostrzeżeniami dzielą się z innymi rolnikami.

Kowaluk Marian zam. Klonownica Plan gmina Janów Podlaski woj. białkopodlaskie lat 40, wykształcenie średnie. Wspólnie z żoną prowadzą gospodarstwo o pow. 15,00 ha.

Pod nasadzeniem jest 4,0 ha sadu w tym 2 ha nowe nasadzenia. Zamierza swoją produkcję sadowniczą powiększyć do 6,00 ha.

W roku ubiegłym zainstalował urządzenie nawadniające z którego jest dardzo zadowolony. Osiąga dobre wyniki w produkcji jabłka eksportowego. W 1995 roku sprzedał 40 ton jabłek.

W budowie jest przechowalnia na 140 ton jabłek. Ogólny koszt inwestycji wynosi ponad 100000 zł. Wśród społeczeństwa cieszy się dobrą opinią, korzysta z różnych fachowych spotkań i szkoleń. Jako bazę dydaktyczną udostępni swój sad.

FIRMY ROLNICZE

Spółka WINPOL Biała Podlaska. Zajmuje się przetwórstwem owoców. Produkuje różny asortyment win i napoi chłodzących. Zatrudnia około 30 osób. Firma zamierza zająć się przetwórstwem owoców miękkich i warzyw na przetwory. Firma znajduje się w dobrej kondycji finansowej.

O g ł o s z e n i e

BABICZ KRZYSZTOF zam. Polubicze Wiejskie II Nr domu 2

Sprzedam dwie jatówki wysokocielne

Porady pszczelarskie

W czerwcu, w rodzinach pszczelich, jest największa ilość czerwiu. Najwięcej też miodu pszczoły zużywają na swoje potrzeby. Całoroczne zapotrzebowanie na pokarm szacuje się na 90 kg miodu i 30 kg pyłku, a od pierwszego oblotu do połowy czerwca, rodzina zużywa przeciętnie 30 kg miodu i 15 kg pyłku. W czerwcu mogą już panować upały. Jeśli więc trwa pożytek, ważne jest pełne otwarcie wylotów. Nie ma bowiem wtedy obawy wystąpienia rabunku, a duży wylot ułatwia pszczołom wentylowanie gniazda. Zbyt słaba wentylacja powoduje zwiększenie stężenia CO₂ w gnieździe, co niekorzystnie wpływa na rozwój czerwiu. Wzrost koncentracji CO₂ o 3 % w stadium larwalnym, jest przyczyną skrócenia języczka dorosłej pszczoły, a w fazie poczwarki - ogólnego zmniejszenia wielkości pszczoły.

W czerwcu przeprowadza się przeważnie pierwsze miodobranie. Najlepiej jest wykonać je tuż przed końcem pożytku.

Jeśli jast on obfity, to trzeba miód odebrać wcześniej, aby zapewnić pszczołom miejsce do składania nakropu.

Przed podjęciem decyzji o miodobraniu trzeba zorientować się, czy miód jast już dojrzały. Jeśli plastry są posztyte w połowie, uważa się, że można je już wirować. Jeżeli jednak trwa intensywny pożytek i przy potrząśnięciu ramką miód leje się z otwartych komórek, to lepiej jest zabierać wyłącznie plastry prawie całkowicie posztyte. Dojrzałość odwirowanego miodu poznaje się po charakterystycznym stożku, który tworzy się przy jego przelewaniu.

Czerwiec jest najlepszym miesiącem do wychowu i unasieniania matek pszczelich. Trwające naturalne pożytki, obfitość pyłku, dużo młodych pszczół w rodzinach, oraz naturalna pora rójek zapewniają, że w tym czasie pszczoły wychowują matki najbardziej dorodne. Matka wychowana przez pszczoły w dobrych warunkach, osiąga rozwój fizyczny taki, jak matka rojowa lub z cichej wymiany. Prawdopodobieństwo powstania w rodzinie pszczelej nastroju rojowego, a także w dalszym etapie wydania przez nią roju, nie jest jednakowe w ciągu całego sezonu produkcyjnego, lecz się zmienia. Wiadomo obecnie, że główne nasilenie rójek przypada na okres od połowy czerwca. Wyraźnie częściej wchodzi w nastrój rojowy i w dalszym etapie roją się rodziny z matkami trzyletnimi, niż z dwu lub jednorocznymi.

Dla uniknięcia nastroju rojowego, zalecenia gospodarki pasiecznej mówią o potrzebie dążenia do tego, by rodziny

nie miały matek starszych niż dwuletnie. Niewskazane jest także poddawanie rodzinom matek pochodzących z linii skłonnych do rójki. Utrzymywanie w rodzinie matki starszej jest uzasadnione tylko wtedy, jeżeli jest ona dla nas cenna ze względu na walory hodowlane jej potomstwa np: - wysoka produktywność miodowa, - mała rojliwość, - łagodność, - układanie zapasów w gnieździe.

Znaczenie wymiany matek w pasiece nie jest doceniane przez wszystkich pszczelarzy. Tymczasem posiadanie młodych matek, wyselekcjonowanych pod kątem wydajności miodowej, niskiej rojliwości i małej złośliwości, to czynnik, który chyba najbardziej, oprócz wielkości pożytku, decyduje o wynikach pracy pszczelarza. Poza tym matki młode intensywniej czerwiał, a rodziny z nimi lepiej zimują i rzadziej wchodzi w nastrój rojowy. Częstość wymiany matek zależy od różnych czynników. Podstawowym jest jakość matki, którą pszczelarz powinien oceniać na podstawie całego sezonu. Poza tym w pasiece, w której matki są eksploatowane szczególnie intensywnie, na przykład w wędrowniej, wykorzystującej kilka pożytków w roku, wymiana powinna być częstsza, nawet coroczna. Za najdłuższy okres użytkowania matki w pasiece produkcyjnej uważa się 3 lata.

Metod poddawania matek rodzinom pszczelim jest wiele, żadna jednak nie zapewnia 100 % przyjęć. Skuteczność tego zabiegu zależy od wielu czynników. Jednym z nich jest jakość matki. Bardzo ważne jest też, czy w okresie poddawania matek jest pożytek, oraz jaki jest skład biologiczny rodziny pszczelej. W okresie trwania pożytku pszczoły znacznie chętniej przyjmują nową matkę. Na przykład w czerwcu poddawanie matek jest z reguły uwiecznione sukcesem, podczas gdy w lipcu i sierpniu wiele matek nie zostaje przyjętych. Najchętniej akceptują nową matkę pszczoły młode. Poddawanie matek do odkładów pozbawionych pszczół lotnych, jest znacznie pewniejsze niż do normalnych rodzin. Przyjmowaniu matek sprzyja również brak czerwiu w ulu.

Zawsze chętniej przyjmowane są matki unasienione niż nieunasienione, dlatego też, w pasiece produkcyjnej powinno się pełnowartościowym rodzinom poddawać wyłącznie matki unasienione.

opracowali specjaliści ODR d/s pszczelarstwa:

Marian Kałabun, Krzysztof Osielski

O g ł o s z e n i a

GRYCIUK ANDRZEJ zam. Olszyn 74 gm. Rokitno
Sprzedam tanio dmuchawę do siana zawieszoną, współpracującą z ciągnikiem C- 380

KOSZOŁKO BOGDAN zam. Perkowice 39 gm. Biała Podl. tel. 41-10-63

Sprzedam: wiazatkę, młocarnię i kosiarkę listwową

HIOŁUBIUK ANDRZEJ zam. Raczki 2 gm. Sarnaki 80 - 221 Hołowczyce

Sprzedam kopczkę elewatorową, stan bardzo dobry, cena do uzgodnienia

PIEKARSKI LUDWIK zam. Biała 89 k/Radzynia Podl. gm. Radzyń Podl. tel. 52-55-17

Sprzedam kombajn zbożowy półzawieszany Z 020

Wypadki nie omijają rolników

Do KRUS OR w Radzynie Podlaskim od 01.01.1996 r. do 30.04.1996 r. rolnicy zgłosili 585 zdarzeń wypadkowych. W stosunku do analogicznego opkresu ubiegłego roku ilość zgłoszeń zmniejszyła się o 89 tj. o ok. 10 %.

Struktura grup zdarzeń jest bardzo podobna. Największą grupę stanowią pośliznięcia i upadki z drabin, w dalszej kolejności to zetknięcia z ostrymi narzędziami mechanicznymi oraz brak dostatecznej ostrożności przy obsłudze zwierząt.

Najczęstsza przyczyna wypadków to:

- oblodzona i śliska powierzchnia podwórka, nieposypane / popiołem, piaskiem / w okresie zimowym
- nienajlepszy stan techniczny drabin, używanych w obejściach gospodarskich / niewłaściwie mocowane szczeble do podłużnic, jak również wiele do życzenia ma sam materiał użyty na podłużnice brak zabezpieczeń przed przechylem lub poślizgiem /
- nienajlepszy stan techniczny maszyn i urządzeń, oraz niedostateczna znajomość zasad obsługi przy różnorodności typów sprzętu
- brak dostatecznego porządku w obejściu i na stanowisku pracy
- nawyki i pośpiech przy wykonywaniu pracy

Propagując zasady bezpiecznej pracy w gospodarstwach rolnych pracownicy KRUS **prowadzą nieodpłatnie, dobrowolne szkolenia rolników, podczas szkoleń wyświetlane są filmy z kaset video oraz rozdawane są broszurki obrazujące zagrożenia i zasady bezpiecznej pracy w rolnictwie.** Reasumując, trzeba powiedzieć, że tylko podjęcie wielokierunkowych działań informacyjnych o zasadach bhp w rolnictwie może przynieść znaczne efekty w postaci zmniejszenia ilości wypadków w rolnictwie

Przykłady "ciekawszych" wypadków:

1. Ryszard B. lat 46 zam. Suchowola wyprowadzając buhaja - opasa z dwukołowej klatki w punkcie skupu zwierząt doznał bardzo ciężkiego zranienia dłoni z utratą palca.
2. Krzysztof M. lat 28 zam. Dziadkowskie gm. Huszlew, podczas omlotów zboża maszyną typ MSC-7B spadł do komory ubijającej słomę prasy KUNA-21 doznając ran szarpanych obu kończyn dolnych z otwartymi ich złamaniami.
3. Krzysztof D. lat 45 zam. Czemierniki podczas rąbania drewna na opał obciął siekierą cztery palce u ręki.
4. Ireneusz L. lat 33 zam. Szóstka odlewając gorącą wodę z parnika doznał poparzeń I i II stopnia obu nóg.
5. Józef P. lat 36 zam. Pościszce rusztując w palenisku pieca C.O. podczas palenia doznał poparzeń II stopnia uda nogi lewej.
6. Anna K. lat. 31 zam. Siedlanów przeciągając z mężem ręcznie dmuchawę do siana doznała bardzo poważnego urazu kręgosłupa.

7. Marek Sz. lat 28 zam. Kępki - brak osłony na przekładni napędzającej wałki pobierające w sieczkarni toporowej podczas cięcia sieczki było przyczyną ran miażdżonych palców u ręki.

DYREKTOR O/R KRUS
mgr inż. Janusz Filipiuk

Zasady bezpiecznej pracy z maszynami do zbioru traw i zielonek / kosiarki rotacyjne, listwowe, ścinacze zielniki, przetrzasaczo-zgrabiarki, przyczepy samozbierające, prasy i środki transportowe/

- Przed przystąpieniem do pracy z każdą maszyną należy sprawdzić prawidłowość działania poszczególnych mechanizmów napędowych, układu przekazu mocy oraz stanu osłon i zabezpieczeń / szczególnie kosiarka rotacyjna powinna posiadać w dobrym stanie fartuch ochronny /.
- Prace powinny wykonywać osoby dorosłe / w żadnym przypadku dzieci /, zdrowe, znające zasady obsługi danej maszyny, przestrzegające zasad bhp i nie będące pod wpływem alkoholu.
- W czasie pracy osoby postronne powinny przebywać w bezpiecznej odległości od pracującego sprzętu / przy kosiarce rotacyjnej minimum 50 m / i nie wchodzić między ciągnik a sprzęgniętą maszynę.
- Gdy nastąpi awaria, zablokowanie maszyny, nie wolno opuścić ciągnika jeśli nie wyłączy się napędu wałka odbioru mocy, silnika ciągnika, a gdy postój nastąpił na nierówności terenu bez zabezpieczenia przed stoczeniem / zaciągnąć hamulec, włączyć bieg /. Przy zastosowaniu konnej siły pociągowej należy wyprzeżnąć konie. Dopiero wtedy przystępuj do naprawy, regulacji lub oczyszczenia maszyny / przy maszynach zawieszanych na ciągniku należy opuścić sprzęt na ziemię, a gdy naprawa wymaga podniesienia zastosuj podpory i łańcuch zabezpieczający przed opadnięciem /.
- Transport siana luzem powinien odbywać się po odpowiednim zabezpieczeniu go, a przyczepy do przewozu sprasowanego siana lub zielonki winny mieć podwyższone burty do wysokości 150 cm lub specjalną obudowę siatkową. Dodatkowo środki transportowe / przyczepy, wozy / winny posiadać podwieszoną drabinę służącą do schodzenia lub wchodzenia.
- Zabrania się przebywania osób na transportowanym materiale a jeśli trasa zwózki przebiega po drogach publicznych sprzęt musi spełniać wymogi kodeksu drogowego / hamulce, światła w przyczepach, tablica wyróżniająca /.

DYREKTOR O/R KRUS
mgr inż. Janusz Filipiuk

Konkurs "Najpiękniejsza wieś i zagroda na Podlasiu".

W roku bieżącym podobnie jak w roku poprzednim Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie prowadzić będzie konkurs pod nazwą "Najpiękniejsza wieś i zagroda na Podlasiu". Środki na ten cel zamierzamy uzyskać z budżetu Wojewody ale mam nadzieję, że w tym zakresie pozyskamy też i innych sponsorów oraz współorganizatorów wymienionego konkursu.

Celem konkursu jest poprawa warunków estetyczno - higienicznych, sanitarnych i ekologicznych wsi i zagród w naszym województwie.

Sytuacja w tym zakresie mimo wielu podejmowanych działań jest ciągle aktualna, sam konkurs, jego roczna edycja też nie rozwiąże całości problemu. Poprzez organizację tego typu konkursów i ich częściowe dotowanie chcemy aby ta idea była doceniana i właściwie rozumiana przez mieszkańców wsi i samorządy lokalne. Konkurs jest też formą aktywizacji społeczności wiejskiej ma wpływać na podejmowanie przez nich pewnych inicjatyw i inwestycji proekologicznych.

W roku bieżącym konkurs przeprowadzony zostanie w dwóch kategoriach: na najładniejszą zagrodę i na najładniejszą wieś. Planuje się dwa jego etapy: etap rejonowy i etap wojewódzki.

Organizatorem konkursu jest ODR w Grabanowie przy współpracy: Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiej i Rejonowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej, Urzędów Gmin i samorządów lokalnych.

Do konkursu przystępować mogą właściciele gospodarstw rolnych, zamieszkujących na wsi. Warunkiem jest wypełnienie stosownej deklaracji udziału. Deklaracje takie otrzymały specjalistki d/s wgd. One też propagują konkurs w terenie wśród rolników i są koordynatorami na etapie rejonowym. Deklaracje udziału w konkursie należy wypełnić i złożyć u specjalistki d/s wgd, pracującej na danym terenie do końca sierpnia 1996r.

Podobna sytuacja dotyczy udziału wsi w kategorii na najładniejszą wieś. Regulamin wyłącza uczestnictwo w konkursie miejscowości o charakterze gminnym. Termin składania deklaracji udziału wsi jest taki sam jak dla zagród.

Ponadto regulamin wyklucza udział wsi i zagród, które w poprzednich latach zdobyły pierwsze miejsca.

Komisje Rejonowe dokonają lustracji i oceny zgłoszonych wsi i zagród w miesiącu wrześniu, natomiast Wojewódzka Komisja oceni wytypowane wsie i zagrody po etapie rejonowym w miesiącu październiku.

Kryteria uwzględniane podczas oceny uczestników są podobne jak w roku ubiegłym. Dotyczyć one będą estetyki i higieny zagród a także higieny pomieszczeń gospodarskich. Ponadto duży wpływ na ocenę będą miały czynności takie jak: składowanie i usuwanie odpadów, lokalizacja szamba i wywożenie ścieków oraz składowanie obornika. Przy ocenie wsi oceniane będą wyposażenia w urządzenia służące ochronie środowiska, infrastruktura a także aktywność społeczna mieszkańców wsi. Oczywiście wygląd estetyczny, zieleń na wsi także będą brane pod uwagę.

Po lustracji Komisja wytypuje do nagród i wyróżnień najwyższej punktowane wsie i zagrody. Odbędzie się także uroczyste podsumowanie prac Komisji, na którym zostaną ogłoszone wyniki.

Wszystkich zainteresowanych udziałem w konkursie zapraszamy do naszych rejonowych biur w: Białej Podlaskiej, Łosicach, Radzyniu Podlaskim, Parczewie i Wisznicach.

W biurach tych otrzymać można deklarację udziału w konkursie. Specjalistki d/s wgd propagują już konkurs w swoich rejonach działania, służą też doradztwem w zakresie rozwiązań estetyczno - higienicznych w zagrodzie.

Główny Specjalista d/s wgd - mgr inż. Bożena Warda.

Trawnik

Każdy mieszkaniec, który posiada dom z ogrodem zakłada trawnik, na tle którego sieje bądź sadi rośliny ozdobne. Jednolity, gładki o żywozielonej barwie jest nie tylko ważnym elementem kompozycji ogrodu ale podkreśla też piękno kwiatów, drzew lub krzewów. Oprócz walorów dekoracyjnych istotna jest również odporność darni na deptanie i pękanie.

Przy zakładaniu i pielęgnowaniu trawnika warto przestrzegać określonych zasad.

Przygotowanie podłoża:

Zanim wysiejemy trawę należy oczyścić glebę z kamieni, gruzu i innych większych zanieczyszczeń. Następnie usunąć wszystkie chwasty i przekopać ziemię na głębokość około 25 cm. Jeśli gleba jest zbyt lekka, bądź ciężka można dodać kompostu lub torfu (6 - 12 kg na m²). Tak przygotowaną glebę wyrównuje się i ugniata walcem lub udeptuje.

Termin siewu:

Najlepszym terminem jest siew wtedy, gdy panują najlepsze warunki do kiełkowania nasion (odpowiednia temperatura otoczenia, wilgotność gleby i powietrza). Można to robić w kwietniu lub w maju albo w sierpniu lub wrześniu.

Wysiew nasion:

Najlepiej wysiewać gotowe mieszanki nasion traw dostępne w sklepach ogrodniczych. Dobiera się je zależnie od rodzaju podłoża, nasłonecznienia miejsca przeznaczonego pod trawnik. Norma wysiewu waha się w granicach: 20 - 30 g/1 m² powierzchni. Nasiona wysiewamy ręcznie lub specjalnym siewnikiem (przy dużych powierzchniach), idąc w dwóch kierunkach, prostopadłych do siebie aby równomiernie pokryć glebę nasionami.

Obsiany teren trzeba następnie zagrabić lub przykryć jednocentymetrową warstwą ziemi albo rozdrobnionego torfu wymieszanego w równych częściach z ziemią ogrodniczą i piaskiem, a potem powierzchnię ugnieść walcem lub deską.

Koszenie:

Pierwszy raz kosimy trawę po 4 - 6 tyg. od wysiewu nasion, gdy wyrosnie do 8 - 10 cm. Należy ją wtedy skosić na wysokość 6 - 7 cm, a po dalszych 7 - 10 dniach na wysokość

3 - 4 cm. Po każdym koszeniu trzeba skoszoną trawę zgrabić, a trawnik w miarę potrzeby podlać.

Podlewanie:

Trawy podczas wzrostu potrzebują dużo wilgoci. W okresie kiełkowania i krzewienia się traw najlepiej podlewać trawnik dwa razy dziennie (rano i wieczorem) licząc 4 l wody na 1 m², w późniejszym zaś okresie wzrostu tylko w czasie suszy. Również koszenie lub intensywne deptanie zmuszają do obfitszego podlewania trawnika.

Nawożenie:

Przed wysianiem trawy nawozimy glebę nawozem wieloskładnikowym np. Azofoską (2 kg na 100 m²). W marcu, w czasie wzrostu trawy stosujemy 3 kg Azofoski na 100 m², a od kwietnia do września - co miesiąc 1 - 1,5 kg mocznika lub 2 kg saletry amonowej na 100 m². Jesienią używamy 3 kg Azofoski na 100 m². Doskonałe są gotowe mieszanki nawozów np. Capliflor, Rasana - Super, Rasana - Start, które należy stosować w ilościach podanych na opakowaniach.

Opracowała: Zofia Pawłowicz - specjalistka d/s wgd.

Pasty do pieczywa.

Doskonałym dodatkiem do codziennych posiłków - śniadań czy kolacji są pasty. Mogą być one podawane także na przyjęciach okolicznościowych. Są one niezbyt pracochłonne i wygodne, gdyż można je przygotować na kilka godzin przed podaniem, pamiętając tylko o właściwym ich przechowaniu w lodówce.

Do ich przygotowania wykorzystać można kawałki ryb, wędlin i serów, których nie da się ładnie podać pokrojonych na stół. Znając kilka podstawowych past można przygotować mnóstwo innych, zmieniając tylko dodatki, co należy już do naszej inwencji, smaku i możliwości.

Pasta z jaj i cebuli:

2 jaja ugotowane na twardo, 1 mała cebula, 2 - 3 dkg masła, 1 łyżka śmietany, sól, pieprz, szczypiorek.

Wykonanie - jaja zetrzeć na tarce lub drobno posiekać. Pokroić bardzo drobno cebulę. Masło rozetrzeć w miseczce, gdy zmięknie wymieszać ze śmietaną, cebulą i jajem. Doprawić do smaku solą i pieprzem. Kanapki posmarować pastą, można posypać szczypiorkiem lub udekorować innymi warzywami konserwowymi lub świeżymi.

Pasta z topionego sera, jaj i twarogu:

1 jajo ugotowane na twardo, 1 serek topiony, 1 - 2 łyżki twarogu, 2 - 3 łyżki śmietany, szczypiorek lub 1/2 małej cebuli, sól, papryka w proszku lub 1/2 strąka świeżej papryki, pieprz.

Wykonanie - jajo posiekać lub zetrzeć na tarce. Serek topiony rozetrzeć z twarogiem i wymieszać z jajem, szczypiorkiem lub cebulą posiekaną, solą, papryką i pieprzem. Jeśli dysponujemy świeżą papryką - można ją po umyciu i oczyszczeniu drobno pokroić i wymieszać z pastą. Pastę można zabarwić naturalnymi sokami z warzyw np. sokiem z marchwi, buraka itp.

Pasta z sardynek i sera twarogowego:

1 mała puszka sardynek w oliwie, 10 - 15 dkg miękkiego sera twarogowego, 1 - 2 łyżki śmietany, sól, sproszkowana papryka.

Wykonanie - z sardynek wyjąć grubsze ości. Rozetrzeć sardynki na w miseczce na miazgę. Ser rozetrzeć lub przetrzeć przez sitko. Sardynki połączyć z serem, śmietaną, oliwą z sardynek, dodać do smaku soli i sproszkowanej papryki.

Pasta z kielbasy i jaj:

10 dkg kielbasy, 1 - 2 jaja ugotowane na twardo, 1/2 małej cebulki, 1 łyżeczka musztardy, 1 - 2 łyżki majonezu, szczypiorek, sól, pieprz.

Kielbasę i jaja drobno posiekać i wymieszać z drobno pokrojoną cebulą, musztardą, majonezem i szczypiorkiem. Doprawić do smaku solą i pieprzem.

Przepisy wybrała: Maria Godziuk
specjalistka d/s wgd.

Zasady doboru stada rodzicielskiego do produkcji żywca wieprzowego, podwyższonej jakości.

Efekt uzyskany w produkcji tuczników w dużym stopniu zależy od jakości materiału hodowlanego, rozprowadzonego na danym terenie. Jest to najefektywniejsza forma genetycznej odnowy stada. Warunkiem skuteczności zabiegów hodowlanych jest rozeznanie jakości tych populacji, ich lokalnego zróżnicowania oraz miejscowego oddziaływania populacji aktywnych.

Organizowanie lokalnych programów hodowlano-produkcyjnych pod kątem produkcji żywca wieprzowego podwyższonej jakości, przyczynia się do wytworzenia ścisłych powiązań pomiędzy hodowcami, producentami i zakładami przetwórczymi przemysłu paszowego i mięsnego (schemat 1).

Hodowca - produkcja knurków i loszek o wysokich parametrach hodowlanych	maksymalna wydajność,	wy-
Producent - prawidłowy model produkcji	minimalne zużycie pasz	zysk
Wytwórnia Pasz - zbilansowana pasza		
Zakład mięsny - klasyfikacja tusz wieprzowych	placa za ilość mięsa	

Wartość użytkowa potomstwa, uwarunkowana jest głównie:

a/ wpływami środowiska

b/ wartością hodowlaną rodziców

Początkiem drogi do osiągnięcia dobrych wyników w tuczu świń jest:

1. Dobór osobników w obrębie rasy o wysokich parametrach hodowlanych
2. Kolejność ich łączenia, jako komponentów rodzicielskich
3. Przestrzeganie określonego i systematycznego planu krzyżowania

gdyż:

a/ - produkcja wieprzowiny determinowana jest przez trzy grupy

gospodarczo ważnych cech, użytkowość rozplodową,

tuczną,

rzeźną.

b/ - żadna z ras nie charakteryzuje się jednocześnie wysokimi parametrami, dotyczącymi:

- płodności
- przyrostów dziennych
- % udziału mięsa w tuszy

Podstawą doboru do kojarzeń jest precyzyjna ocena cech użytkowych i informacja o nich. Umożliwi to programowe postępowanie w odniesieniu do posiadanej subpopulacji zwierząt. Szczególnie ważne jest aby unikać chowu w pokrewieństwie, gdyż powoduje z reguły:

- osłabienie konstytucji,
- ujawnienie się wad rozwojowych (obojnactwo, przepu klina, wnetrostwo)
- obniżenie cech użytkowości rozplodowej (do 2 szt. prosiąt mniej w miocie)
- obniżenie użytkowości tucznej (mniejszy przyrost do 50 g na dobę)

Przy doborze osobników komponentu matczynego uwzględniamy:

- użytkowość rozplodową matki, babki ze strony matki,
- użytkowość własną i rodzeństwa (ocena przyżyciowa)
- konstytucję i pokrój,
- rozwój i liczbę sutek,
- rozwój narządów rodnych.

W Polsce trzy rasy świń, tj. Wielka Biała Polska, Polska Biała Zwisloucha i Puławska (tab. 1) charakteryzują się największym poziomem cech użytkowości rozplodowej. Rasa WBP i PBZ stanowi 90% pogłowia loch zarodowych. Rasa Puławska występuje na terenie województwa lubelskiego, siedleckiego w gospodarstwach indywidualnych (około 1 % liczby miotów objętych kontrolą użytkowości rozplodowej).

Tab. 1. Wyniki oceny użytkowości loch w roku 1995 (komponent matczyny)

RASA	Liczba prosiąt żywo urodzonych	Liczba prosiąt w 21 dniu
WBP	10,98	10,30
PBZ	10,92	10,22
PUŁ	11,38	10,31

Rasy te charakteryzują się także dobrą użytkowością tuczną i rzeźną oraz przystosowaniem do lokalnych warunków środowiskowych.

Tab. 2 Średnie wyniki oceny przyżyciowej loszek w 1995 roku (OSHZ Lublin)

RASA	Przyrost dzienny standaryzowany /w gramach/	Procent mięsa w tuszy oszacowany na żywym zwierzęciu
WBP	550	53,6
PBZ	574	53,5
PUŁ	580	52,7

W produkcji towarowej nie należy przeznaczać do rozrodu loszek ras: pi, ha, du, linii 990, ani też loch mieszańców tych ras, ponieważ lochy te charakteryzują się niższą płodnością i odchowują mniej prosiąt w ciągu roku (tabela 3.)

Tab.3. Średnie wyniki użytkowości rozplodowej loch komponentu ojcowskiego w roku 1995.

RASA	Liczba prosiąt żywo urodzonych w miocie	Liczba prosiąt w 21 dniu życia
DU	9,44	8,90
PI	9,50	8,80
HA	9,10	8,57
Linia 990	8,91	8,27

W cechach użytkowości rozplodowej świń czysto rasowych, istnieją minimalne szanse ich poprawy na drodze selekcji. Lepsze wyniki uzyska się, prowadząc krzyżo-

wanie. Daje ono korzystne efekty produkcyjne i wprowadzenie go do praktyki jest ekonomicznie uzasadnione. Prowadzi ono do bezinwestycyjnego wzrostu cechy ważnej gospodarczo, jaką jest płodność. Obserwuje się także i wzrost cech tucznych (tab.4.)

Wyniki oceny cech rozplodowych i tucznych świń czysto rasowych i mieszańców (dane OSHZ w Lublinie w 1995 roku.)

RASA MIESZAŃCE	LICZBA PROSIĄT W 21 DNIU	STANDARYZOWANY PRZYROST DZIENNY [G]
WBP	10,77	602
PBZ	9,42	621
PUŁ	9,95	600
WBP x PBZ	10,93	637
PBZ x WBP	9,79	PBZ x HA 659
PUŁ x PBZ	10,10	613

Bujność mieszańców jest wynikiem skomplikowanej interakcji, pomiędzy rodzajem genotypów wyjściowych, charakterem badanej cechy i środowiska. Dodatkowe korzyści przyniesie chów, gdy w pozycji matki będzie użyta loszka mieszańcowa.

Zbigniew Bajda
Związek Hodowców i Producentów
Trzody Chlewnej w Lublinie.

"AIDA"

tel./fax (057) 43-77-57

21-500 Biała Podlaska ul. Brzeska 36a

*** OFERUJE ***

* PASZE I KONCENTRATY FIRMY CARGILL

* NAWOZY WAPNIOWO MAGNEZOWE - 2 asortymenty

- wapniowo magnezowy S501 43% CaO+MgO w tym 13% MgO
- wapniowo magnezowy S502 45% CaO+MgO w tym 8% MgO

* NAWOZY DOLISTNE

Agrosol - Insol - Agrowital
punkt fabryczny - hurt, detal

* OPRYSKIWACZE - ciągnikowe zawieszane, polowe

- zbiornik 300-400 dm³ - lanca 10-12 m

Gwarancja 12 miesięcy - pełny asortyment części zamiennych, ceny hurtowe i detaliczne oraz sprzedaż ratalna.

MAGAZYN: ul. Gwardii Ludowej - kierunek Sielczyk - dojazd linią nr 9 tel. 43-27-63

BIURO: ul. Brzeska 36a tel/fax 43-77-57; tel. 44-33-95

Krzyżówka 6/96

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A		25				4	29	38		27		
B		14	35	5				26				22
C									7		11	41
D	33			20		28		24				
E							18	36	2			
F	17		37	19								3
G							1					16
H			6			40						
I	31						15		23			
J			34		32							
K						9			8	13	12	
L		39	10			30				21		

Litery wpisane w kolejności od 1 do 40
dadzą rozwiązanie krzyżówki

1	2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14			
15	16	17						
18	19	20	21					
22	23	24	25	26				
27								
28	29	30	31					
32								
33	34	35	36	37	38	39	40	41

POZIOMO : A6) - zajmuje się ulepszaniem dziedzicznych właściwości zwierząt. B1) - basen kąpielowy i WC. C6) - gatunek epiki, utwory awanturniczo - miłosne. D1) - służy do złączenia przyczepy z samochodem. E6) - całokształt zabiegów na roli. F1) - element burzy. G7) - stanu lub terrorystyczny. H2) - uszkodzenie urządzenia. I7) - miesza trunki za ladą. J1) - klaszcze zawodowo. K7) - dziecko znalezione pod drzwiami. L1) - z rodziny psów.

PIONOWO: 1D) - Podawana w głębokim talerzu. 1I) - kawałek materiału ścięty pod kątem. 2A) - pierwiastek chemiczny o liczbie atomowej 50. 3F) - stan i proces upowszechniania wiedzy. 4A) - Mieczysław, w latach 1971-83 prezes NIK. 5F) - państwo nad morzem Czarnym. 6A) - miotana broń na duże zwierzęta morskie. 7G) - miasto śląskie. 8A) - dawny piec do wytapiania żelaza. 9G) - świętuje 01 lipca. 10A) - butelka po „patyku pisanym”. 11I) - góry wzdłuż Oceanu Spokojnego. 12A) - wezwanie, orędzie. 12F) - tytuł władcy feudalnego w Turcji.

Opracował Jerzy Mędra

Wśród osób które nadesłały do dnia 05 07 1996r. rozwiązanie krzyżówki 6/96 rozlosujemy bezpłatną prenumeratę naszej gazety na IV kw. 1996r. i I, II i III kw. 1997r.

Za rozwiązanie krzyżówki 4/96 nagrodę w postaci bezpłatnej prenumeraty na III i IV kw. 1996r. i I i II kw. 1997r. wylosował Pan Denisiuk Stanisław zam. Kostry 15 gm. Milanów

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl. 43 37.92.43 38 66.41 12 47.
Dyrektor 41 12 55, fax 43 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków
Biała Podl. ul. Żeromskiego 3 tel. 43 32 34
Radzyń Podl. ul. Międzyrzecka 99 tel. 52 00 22
Parczew ul. Piwonia 50 tel. 54 24 74
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 57 26 65
Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 78 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Filatiuk, B. Michalczuk, Cz. Mirzevska, A. Matuszewski, A. Strąćicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zając, A. Mazur.

DRUK: I. Wagner-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /96 nakład 3 500 szt.